**Torsdagen, 6 oktober 2022**

P9_TA(2022)0349

## Människorättssituationen i Haiti, särskilt när det gäller gängvåld

**Europaparlamentets resolution av den 6 oktober 2022 om människorättssituationen i Haiti, särskilt när det gäller gängvåld (2022/2856(RSP))**

(2023/C 132/08)

*Europaparlamentet utfärdar denna resolution*

— med beaktande av sina tidigare resolutioner om Haiti, särskilt resolutionen av den 20 maj 2021 om situationen i Haiti ([1])

— med beaktande av resultatet av FN:s människorättsråds allmänna återkommande utvärdering om Haiti som antogs den 4 juli 2022,

— med beaktande av FN:s säkerhetsråds resolution 2645 (2022) av den 15 juli 2022,

— med beaktande av 2022 års rapporter om Haiti från FN:s kontor för samordning av humanitära frågor, särskilt rapporten av den 23 september 2022 om hur de sociala oroligheterna påverkar den humanitära situationen,

— med beaktande av det tal som utrikesminister Jean Victor Généus höll till FN:s generalförsamling den 24 september 2022,

— med beaktande av FN-generalsekretariatets rapport av den 15 februari 2022 till FN:s integrerade kontor i Haiti,

— med beaktande av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna av den 10 december 1948,

— med beaktande av den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter av den 16 december 1966,

— med beaktande av FN:s konvention av 18 december 1979 om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor,

— med beaktande av den amerikanska konventionen om de mänskliga rättigheterna av den 22 november 1969,

— med beaktande av FN:s konvention om barnets rättigheter av den 20 november 1989 och dess tre tilläggsprotokoll,

— med beaktande av FN:s grundläggande principer om domarkårens oberoende av den 6 september 1985,

— med beaktande av den allmänna domarstadgan av den 17 november 1999 och den Iberoamerikanska domarstadgan från maj 2001,

— med beaktande av partnerskapsavtalet mellan medlemmarna i gruppen av stater i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan, undertecknat i Cotonou den 23 juni 2000 ([2]) (Cotonouavtalet),

— med beaktande av det gemensamma meddelandet från kommissionen och unionens höga representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik av den 26 juni 2012 om den gemensamma partnerskapsstrategin för EU och Västindien (JOIN(2012)0018),

— med beaktande av avtalet om ekonomiskt partnerskap mellan Cariforum-staterna, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan ([3]),

— med beaktande av Haitis konstitution från 1987,

— med beaktande av artiklarna 144.5 och 132.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:

([1]) EUT C 15, 12.1.2022, s. 161.
([2]) EUT L 317, 15.12.2000, s. 3.
([3]) EUT L 289, 30.10.2008, s. 3.

A. Den humanitära situationen i Haiti har kontinuerligt försämrats under senaste år på grund av den rådande osäkerheten i landet. Efter mordet på president Jovenel Moïse i juli 2021 har gängen snabbt fått mer makt och skapat en ständigt närvarande känsla av osäkerhet bland Haitis befolkning. Det upptrappade våldet och de ökande kränkningarna av de mänskliga rättigheterna har drabbat 1,5 miljoner människor, och har gjort ytterligare 19 000 till internflyktingar och 1,1 miljoner personer är i behov av hjälp. Denna sociopolitiska och ekonomiska kris, i kombination med osäkerhet och gängkris, håller på att förvandlas till en humanitär katastrof. Den statliga polisen rapporteras använda allt våldsammare åtgärder.

B. Den 11 september 2022 meddelade den haitiska regeringen att den skulle minska bränslesubventionerna med omkring 400 miljoner US-dollar i ett försök att öka resurserna för sociala program, vilket ledde till ökade oroligheter och till att gänggrupperingar beslagtog viktig infrastruktur. Det råder sedan flera månader tillbaka bensinbrist i landet.. Tillgången till oljeterminalen Vareux, där 70 % av lagren finns, är i händerna på beväpnade gäng. Nästan 86 % av den el som produceras i landet baseras på petroleumprodukter. Denna brist har gjort att sjukhus och vårdcentraler har tvingats minska eller till och med upphöra med sin verksamhet.

C. Det finns 200 gäng i Haiti, bland annat i Port-au-Prince, som kontrollerar viktiga hamnar och vägar. Gängen, varav vissa har band med statliga aktörer och påstås ha kopplingar till politiker, hotar att destabilisera regeringen då de har mer resurser och vapen. Vissa haitiska politiker och företagsledare ska ha försett gängen och andra kriminella grupper med pengar och vapen i utbyte mot att dessa kväver regeringsfientliga protester. Gängen har utövat makt och kontroll över territorier, har tillgång till bränsle och leveranser av humanitärt bistånd, och har på så sätt utmanat den haitiska nationella polisens och andra statliga institutioners auktoritet och begränsat den nationella polisens förmåga att bekämpa narkotikahandeln och andra brott.

D. Enligt kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter (UNHCR) blev 934 personer mördade, 684 skadade och 680 kidnappade runt om i Port au Prince från januari till slutet av juni 2022. I juli 2022 ledde en våg av gängvåld till mer än 470 mord, varav nästan hälften skedde i området Cité Soleil. De flesta offren tillhörde egentligen inte något gäng, men hade avsiktligt utsetts av gängmedlemmar. Flera fall av upprepade gruppvåldtäkter begicks mot kvinnor och flickor, vilket bekräftar den systematiska användningen av könsrelaterat våld. Enligt en rapport från augusti 2022 från Haitis nationella nätverk för försvar av de mänskliga rättigheterna har dussintals kvinnor och flickor utsatts för en kampanj av massvåldtäkter som utfördes av gäng i Port-au-Prince.

E. Gängen tog kontroll över justitiepalatset den 10 juni 2022. Justitiepalatset hade i stort sett varit stängt sedan 2018 på grund av säkerhetsrisker, vilket har begränsat tillgången till rättslig prövning i landet. Ärendeakter med avgörande bevis för flera massakrer som begåtts av gäng sedan 2018 stals eller förstördes och gick inte att återställa.

F. Haitis extremt instabila säkerhetssituation är ett hot mot de mycket viktiga humanitära insatser som utsatta människor är beroende av. Vägen söderut har varit helt blockerad sedan 2021 och 3,8 miljoner människor som bor i de södra delarna av Port-au Prince har därför varit isolerade. Denna situation har hindrat FN-organ och humanitära organisationer från att hjälpa befolkningen i dessa områden, och FN uppskattar att 1,1 miljoner människor är i behov av hjälp.

G. Gängen har avsiktligt riktat in sig på och plundrat lagren av livsmedelsbistånd, bland annat den 15 september 2022 då Världslivsmedelsprogrammets lager i Gonaïves, med 1 400 ton livsmedel avsedda att gå till nästan 100 000 skolbarn och till de mest utsatta familjerna, plundrades. Under 2022 har FN och andra icke-statliga organisationer förlorat leveranser värda minst 6 miljoner US-dollar, som skulle ha kunnat hjälpa över 410 000 människor.

H. Enligt Världslivsmedelsprogrammet står 4,4 miljoner haitier, vilket är mer än en tredjedel av befolkningen, inför en osäker livsmedelsförsörjning och 217 000 barn lider av måttlig till svår undernäring. Haiti är särskilt sårbart för globala chocker på livsmedels- och bränslemarknaden eftersom landet importerar 70 % av spannmålet. På grund av Rysslands krig i Ukraina har Haiti redan en inflation på 26 %, vilket gör att familjer inte har råd att handla mat och andra förnödenheter eller har svårt att sälja grödor på lokala marknader.

I. Journalister har varit särskilt utsatta för våld. Den 11 september 2022 sköts två journalister ihjäl, Tayson Latigue och Frantzsen Charles, i Cité Soleil och därefter brändes deras kroppar.

J. Eftersom människorättssituationen och den humanitära situationen fortsätter att snabbt försämras har haitiska asylsökande begränsad tillgång till internationellt skydd och utsätts för en rad människorättskränkningar i värdländerna, bland annat frihetsberövande, olagliga avvisningar och utpressning. Mellan den 1 januari och den 26 februari 2022 utvisades eller deporterades 25 765 personer tillbaka till Haiti från grannländerna enligt Internationella organisationen för migration. Flera icke-statliga organisationer har varnat för att haitiska asylsökande utsätts för godtyckliga frihetsberövanden och diskriminerande och förödmjukande behandling. Det faktum att haitiska migranter deporteras och sänds tillbaka bidrar till den försämrade humanitära situationen i landet.

K. Eftersom säkerhetssituationen, och den ekonomiska och sociala situationen försämras har den haitiska regeringen beslutat att skjuta upp skolårets start från den 5 september till den 3 oktober 2022, och det nya läsåret omgärdas fortfarande av osäkerhet. Enligt FN:s barnfond (Unicef) rapporteras en halv miljon barn i Port-au-Prince inte gå i skolan och 1 700 skolor i huvudstaden har tvingats stänga. Ungefär hälften av alla haitier från 15 år och uppåt är analfabeter, landets utbildningssystem är mycket ojämlikt, kvaliteten på den utbildning som finns är låg och de höga utbildningsavgifterna utesluter de flesta barn från låginkomstfamiljer.

L. Dramatiska översvämningar och markerosion till följd av allvarlig avskogning drabbar landets mest utsatta samhällen, vilket leder till minskad jordbruksproduktivitet. Över en tredjedel av befolkningen saknar tillgång till rent vatten och två tredjedelar har begränsade eller inga sanitetstjänster. Mer än hälften av befolkningen lever under fattigdomsgränsen och många är beroende av självhushållande jordbruk. Landet är starkt beroende av externa inkomster. Enligt 2021 års globala klimatriskindex är Haiti ett av de länder som har varit mest utsatt för klimatrisker de senaste 20 åren.

M. Säkerhetssituationen påverkar i hög grad målen för EU:s engagemang i Haiti, inbegripet införandet av en utvecklingsagenda som fokuserar på hållbara resultat som leder till förändring på området utbildning och livsmedelstrygghet, samt de ansträngningar som görs genom kommissionens civilskydd och humanitära biståndsåtgärder.

N. Systemet *Restavek*, en modern form av slaveri, tillämpas fortfarande i Haiti. Enligt detta system skickas barn från fattiga familjer – oftast flickor – av sina föräldrar att bo och arbeta för familjer i storstäder eller mindre städer. Dessa barn kan senare bli offer för den gatubrottslighet eller sexhandel som bedrivs av kriminella gäng.

O. FN:s humanitära åtgärdsplan för Haiti, som uppgår till 373 miljoner US-dollar, har endast finansierats till 14 %. Enligt FN uppskattas antalet människor i behov av humanitärt bistånd till omkring 1,5 miljoner.

P. Haiti har undertecknat Cotonouavtalet, och i dess artikel 96 fastställs att respekten för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna är en väsentlig del av samarbetet mellan länderna i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet och EU.

1. Europaparlamentet fördömer skarpt det våld och den förstörelse som gäng i Haiti gjort sig skyldiga till, och beklagar djupt plundringen av livsmedels- och biståndslager samt attackerna mot biståndsarbetare. Parlamentet fördömer särskilt de våldshandlingar som skedde i området Cité Soleil i Port-au-Prince i juli 2022 och det fortsatta våldet, som fråntar medborgarna deras grundläggande rättigheter. Parlamentet fördömer kraftigt de sexuella övergrepp som gäng begår mot kvinnor och flickor och användningen av minderåriga i gängbrottslighet. Parlamentet påminner om att kvinnor och flickor behöver särskild uppmärksamhet och hjälp när det gäller tillgång till hälso- och sjukvård och skydd mot sexuellt våld.

2. Europaparlamentet understryker att de haitiska myndigheterna måste säkerställa bättre styrelseformer på alla statliga nivåer och samhällsnivåer, inbegripet kampen mot korruption. Parlamentet betonar den avgörande betydelse som ett fungerande och trovärdigt rättsväsende har. Parlamentet påminner om att de haitiska myndigheterna måste ta itu med de bakomliggande orsakerna till gängvåld, bland annat genom att reformera rättsväsendet och ställa de ansvariga inför rätta i rättvisa rättegångar. Parlamentet betonar att ansvarsskyldighet är en akut fråga och framhåller vikten av lämpligt stöd och upprättelse för offren och betydelsen av långvarig fred och stabilitet. Parlamentet stöder den särskilda representanten Helen La Limes uttalande den 16 juni 2022 vid FN:s säkerhetsråds möte om FN:s integrerade kontor i Haiti då hon beskrev hur säkerhetssituationen kan förbättras.

3. Europaparlamentet efterlyser en brottsbekämpningsstrategi för gängrelaterade frågor som förbättrar hanteringen av olagliga vapen i kombination med socioekonomiska projekt och återintegreringsverksamhet i syfte att skapa sysselsättning och inkomster i de bostadsområden som drabbats hårdast av gängvåldet. Parlamentet insisterar bestämt på att de haitiska

myndigheterna måste ställa de ansvariga inför rätta i rättvisa rättegångar och upprepar att brottsbekämpande tjänstemän måste följa internationella normer och standarder vad gäller våld i samband med protester. Parlamentet påminner om den konstitutionella rätten till fredliga demonstrationer. Parlamentet understryker att den haitiska regeringen måste hantera alla möjliga aspekter av gängvåld, bland annat genom sociala program, hälso- och utbildningsprogram, vatten- och sanitetsförbättringar samt katastrofinsatser och återhämtningsinsatser.

4. Europaparlamentet kräver att gängvåld och gängbrottslighet omedelbart upphör. Parlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att vidta lämpliga åtgärder, såsom att frysa tillgångar och införa reseförbud, via EU:s globala system för sanktioner avseende mänskliga rättigheter, mot dem som är inblandade i eller stöder gängvåld, brottslig verksamhet eller kränkningar av de mänskliga rättigheterna, inbegripet korruption.

5. Europaparlamentet betonar betydelsen av det civila samhällets viktigaste aktörer, däribland kyrkor, fackföreningar, ungdoms- och människorättsorganisationer, bonde- och kvinnorörelser samt icke-statliga organisationer. Parlamentet vill se att de offentliga institutionerna återfår sin makt och legitimitet, att befolkningens förtroende återupprättas, att straffriheten upphör och att fria och öppna val anordnas efter två år.

6. Europaparlamentet uppmanar alla berörda parter i Haiti att fastställa en varaktig, tidsbunden och allmänt accepterad lösning på det nuvarande politiska dödläget för att möjliggöra inkluderande, fredliga, fria, rättvisa och öppna parlaments- och presidentval, i linje med erkända internationella standarder så snart säkerhetssituationen och de logistiska förberedelserna medger det. Parlamentet understryker att Haiti måste leda detta, med ett fullständigt och jämlikt deltagande av kvinnor, ungdomar, det civila samhället och andra berörda parter, för att återföra makten till dem som det haitiska folket har valt i fria val, för att återupprätta demokratiska institutioner och för att vidta åtgärder som hanterar ekonomiska och sociala utmaningar.

7. Europaparlamentet uttrycker djup oro över situationen för haitiska asylsökande i de värdländer till vilka de har flytt. Parlamentet uppmanar myndigheterna i värdländerna att sätta stopp för alla utvisningar och deporteringar till Haiti eftersom landets människorättskris och humanitära kris fortsätter, att snabbt ge haitier tillgång till skydd utan diskriminering och att tillhandahålla rättvisa utvärderingar av flyktingars rättsliga ställning, i linje med både FN:s konvention angående flyktingars rättsliga ställning och Cartagenadeklarationen om flyktingar.

8. Europaparlamentet uppmanar de länder som tar emot haitiska asylsökande att respektera de kriterier som fastställs i internationella konventioner som rör asyl och återvändande. Parlamentet påminner om att ett återvändande till Haiti är extremt osäkert och kommer att fortsätta att vara livsfarligt så länge säkerhetsförhållandena i Haiti inte förbättras.

9. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och EU:s medlemsstater att fortsätta sitt nära samarbete med FN:s integrerade kontor i Haiti, FN:s landenhet i Haiti, regionala organisationer och internationella finansinstitut för att hjälpa Haiti att ta ansvar för en långsiktig stabilitet, en hållbar utveckling och ekonomisk självförsörjning.

10. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna, internationella finansinstitut och andra enheter att öka bidragen till den kollektiva fonden för säkerhetsstöd till Haiti för att stödja ett samordnat internationellt bistånd. Parlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att tillhandahålla fortsatt kapacitetsuppbyggnad, tekniskt stöd och utbildning för nationella tullmyndigheter, gränskontroller och andra relevanta myndigheter.

11. Europaparlamentet uppmanar med kraft de haitiska myndigheterna och det internationella samfundet att stödja program som syftar till att utrota fattigdom och säkerställa skolgång och tillgång till sociala tjänster, särskilt i landets avlägsna områden.

12. Europaparlamentet välkomnar EU:s anslag på 17 miljoner euro för att stödja de mest utsatta i Haiti och andra länder i Västindien. Parlamentet uppmanar kommissionen att fortsätta att prioritera humanitärt bistånd till Haiti och att se till att det humanitära biståndet till Haiti på ett effektivt sätt kopplas till landets utvecklingsstrategi och att det direkt gynnar den behövande befolkningen.

13. Europaparlamentet insisterar på att man, med tanke på den allvarliga livsmedelskrisen, bör ägna särskild uppmärksamhet åt akut livsmedelsbistånd och prioritera inköp av lokala livsmedel så att detta bistånd inte bidrar till att utrota landets mindre jordbruk och hållbara lokala jordbruksmetoder.

14. Europaparlamentet begär att kommissionen systematiskt garanterar att allt bistånd, inklusive humanitärt bistånd, övervakas effektivt för att säkerställa att det används för de specifika projekt som det är avsett för. Parlamentet upprepar sin begäran från resolutionen av den 20 maj 2021, som ännu inte har tillmötesgåtts, om att revisionsrätten ska granska och rapportera om hur EU-medel används i Haiti. Parlamentet efterlyser en undersökning av transparensen och effektiviteten i nätverket för biståndsutdelning.

15. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, medlemsstaternas regeringar och parlament, EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter, FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, FN:s generalsekreterare, Organisationen för stater i Afrika, Karibien och Stillahavsområdet, dess ministerråd och gemensamma parlamentariska församling med EU, Cariforums institutioner och Haitis regering och parlament.